

Paravojne postrojbe potpuno izvan kontrole – godinu dana nakon ustanka, kršenja ljudskih prava u Libiji i dalje rasprostranjena

Zagreb, 17. veljače 2012. - Diljem Libije i danas su široko rasprostranjena kršenja ljudskih prava koja su počinjena od strane paravojnih postrojbi, a još uvijek prolaze nekažnjeno. Na taj se način povećava nesigurnost i koči obnova državnih institucija, upozorava Amnesty International u novom izvješću objavljenom jučer, godinu dana od početka ustanka u veljači 2011. godine.

Amnestyjev izvještaj „*Militias threaten hopes for new Libya*“ bilježi rasprostranjena i ozbiljna kršenja ljudskih prava, uključujući i ratne zločine. Kršenja su počinile brojne paravojne postrojbe, na čijoj su meti oni koje smatraju Gadafijevim lojalistima. Zabilježeni su i slučajevi nezakonitog pritvaranja i mučenja – ponekad i do smrti.

I afrički doseljenici i izbjeglice žrtve su napada iz osвете prilikom kojih se prisilno raseljavaju čitave zajednice, a vlasti ne čine ništa kako bi istražile ta kršenja ljudskih prava i pozvale počinitelje na odgovornost.

"Paravojne postrojbe u Libiji u velikoj su mjeri izvan kontrole, a nekažnjavanje koje uživaju samo potiče buduća kršenja te održava nestabilnost i nesigurnost" izjavila je Donatella Rovera, viša savjetnica Amnesty Internationala za krizu na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi.

"Prije godinu dana Libijci su, zahtijevajući pravdu, riskirali svoje živote. Danas su nezakonite naoružane postrojbe koje nekažnjeno gaze ljudska prava ugrozile nadanja libijskog naroda. Jedini način da se prekinu ukorijenjene prakse desetljeća kršenja ljudskih prava pod autoritarnom vladavinom pukovnika Gadafija jest osigurati da nitko ne bude iznad zakona i da se provode istrage o tim kršenjima."

U siječnju i početkom veljače 2012., delegacija Amnesty Internationala obišla je 11 pritvoreničkih objekata pod kontrolom različitih paravojnih snaga u središnjoj i zapadnoj Libiji. U 10 od 11 pritvora, pritvorenici su izjavili da su ih mučili ili da su bili zlostavljani. Amnestyjevim delegatima pokazali su ozljede uzrokovane nedavnim zlostavljanjima. Nekoliko je pritvorenika reklo da su priznali silovanja, ubijanja i druge zločine koje nisu počinili samo da bi ih prestali mučiti.

Od rujna je najmanje 12 pritvorenika koje su držale paravojne postrojbe umrlo nakon što su bili mučeni. Njihova tijela su bila prekrivena modricama, ranama i posjekotinama, a nekima su bili iščupani nokti.

Pojedinci koji su bili zatvoreni u gradovima kao što su Tripoli, Gharyan, Misratah, Sirt i Zawiya i uokolo njih rekli su AI-ju da su ih vješali za noge te ih satima tukli bičevima, kablovima, plastičnim crijevima, metalnim lancima i drvenim palicama, a primali su i elektrošokove.

U pritvoru u Misrati delegat Amnesty Internationala vidio je naoružane članove paravojskih postrojbi kako premlaćuju pritvorenike te im prijete. To su bili pritvorenici koji su prema naredbama trebali biti oslobođeni. Stariji pritvorenik iz Tawargha je ščućuren čučao uza zid i plakao, dok ga je mlatio i prijetio mu pripadnik paravojske koji je rekao Amnesty Internationalu: "Oni iz Tawargha neće biti pušteni ili ćemo ih ubiti."

U centru za ispitivanje u Misrati i Tripoliju Amnesty International pronašao je pritvorenike koje su istraživači pokušali sakriti, a koji su bili teško mučeni - jedan tako teško da je jedva mogao kretati se ili govoriti.

Nije poznata niti jedna učinkovita istraga provedena u slučajevima mučenja, čak ni u slučajevima kada su pritvorenici umrli nakon što su bili mučeni u sjedištima paravojskih postrojbi ili u centrima za ispitivanje, koje su formalno ili neformalno povezane sa središnjim vlastima.

"Paravojsnim postrojbama za koje postoje podaci o kršenju ljudskih prava pritvorenika jednostavno ne bi trebalo dopustiti da drže ikoga i svi pritvorenici trebali bi odmah biti prebačeni u ovlaštene pritvore pod kontrolom Nacionalnog prijelaznog vijeća."

Istraživanja nisu provedena ni o drugim teškim kršenjima, kao što su izvansudska pogubljenja pritvorenika i drugi ratni zločini, uključujući ubojstva oko 65 ljudi čija su tijela pronađena 23. listopada u hotelu u Sirtu koji je služio kao baza oporbenim borcima iz Misrate.

Pripadnici paravojskih postrojbi mogu se vidjeti na videosnimci koju je pribavio Amnesty International kako udaraju skupinu od 29 muškaraca u svom pritvoru i prijete im da će ih ubiti. Čuje se kako jedan govori: "Sve ih skupi i ubij ih". Njihova tijela su bila među onima koja su pronađena tri dana kasnije u hotelu, mnoga sa rukama vezanim na leđima i metkom u glavi.

Libijske vlasti do sada nisu poduzele nikakve radnje protiv paravojskih postrojbi koje su prisilno raselile cijele zajednice - što je zločin po međunarodnom pravu. Paravojska iz Misrate protjerala je cjelokupno stanovništvo grada Tawargha, oko 30.000 ljudi, te opljačkala i spalila njihove domove iz osвете zbog zločina za koje su neki iz Tawargha optuženi da su počinili tijekom sukoba. Tisuće pripadnika plemena Mashashya na sličan su način bili izbačeni iz svog sela od strane paravojskih snaga iz Zintana. Ove i druge zajednice ostaju i dalje raseljene u improviziranim kampovima diljem zemlje, a ništa nije poduzeto kako bi se počinitelje privelo pravdi ili dopustilo raseljenim zajednicama da se vrate kući.

"Nekažnjavanje paravojskih postrojbi šalje poruku da se takva kršenja ljudskih prava toleriraju i pridonosi tome da takve prakse postanu prihvaćene. Osobe odgovorne za kršenja moraju biti pozvane na odgovornost za svoje postupke i uklonjene s položaja koji im može omogućiti da ponove takve povrede ljudskih prava", navodi Donatella Rovera.

"Nužno je da libijske vlasti odlučno pokažu svoje opredjeljenje za okretanjem nove stranice nakon desetljeća sustavnog kršenja ljudskih prava. To mogu učiniti tako da obuzdaju paravojne postrojbe, istraže sva prošla i sadašnja kršenja te procesuiraju odgovorne u skladu s međunarodnim pravom."

*****

Amnesty International (AI) je globalni pokret od oko 3 200 000 članova, podržavatelja i aktivista u više od 150 zemalja svijeta. Nezavisni smo od bilo koje vlade, političke ideologije, ekonomskih interesa ili vjere te se financiramo isključivo od donacija i članarina. AI poduzima akcije u cilju zaštite i promicanja ljudskih prava. Amnesty International Hrvatske (AIH) dio je Amnesty Internationala. Amnesty Internationalu dodijeljena je Nobelova nagrada za mir 1977.g., a 1978., na tridesetu godišnjicu Opće deklaracije o ljudskim pravima, UN-ova nagrada za ljudska prava. Razvoj Amnesty Internationala Hrvatske započinje 1993.g. osnivanjem lokalne grupe u Zagrebu, a Ured AIH djeluje od 1995. godine.

Za dodatne informacije obratite se uredu AIH na broj telefona 01/ 4812 573 ili na e-mail: votmacic@amnesty.hr